

розвиваються не в повній мірі. Звичайно, вищезгадані процеси жодним чином не будуть реалізовані без грамотної політики на законодавчому рівні. Саме імплементація та впровадження необхідних правових норм та засад забезпечення гендерної рівності в роботі та розвитку бізнесу є найважливішим аспектом подальшого вдосконалення, розвитку та виходу на відносно новий якісний рівень управління та зростання бізнес – структур як в Україні, так і загалом по світу.

1. Шевченко З. В. Словник гендерних термінів. Черкаси, 2016. URL: <http://a-z-gender.net/ua/stat.html>;

2. Мельник, Т. М. Гендер як наука та навчальна дисципліна. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. Київ, 2004. 10 с.;

3. Wikipedia – Free encyclopedia. Статева рівність. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Статева_рівність_Гендерна_рівність_також_рівність_жінók_сексизму_та_інших_видів_дискримінації ;

4. McKinsey Global Institute report. How advancing women's equality can add \$12 trillion to global growth. September 1, 2015. URL: <https://www.mckinsey.com/featured-insights/employment-and-growth/how-advancing-womens-equality-can-add-12-trillion-to-global-growth#> .

Єлизавета Вільхова,

курсант факультету
підготовки фахівців для підрозділів
превентивної діяльності ДДУВС

Науковий керівник:

Репан М. І.,

старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності ДДУВС

ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОЛЦЕЙСЬКИХ ТА ІНШИХ ОСІБ, НА ЯКИХ ПОШИРЮЄТЬСЯ ДІЯ ДИСЦИПЛІНАРНИХ СТАТУТІВ ЗА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Щороку в Україні зростає кількість випадків вчинення насильства у сім'ї. Попри проведення органами Національної поліції, іншими органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємствами і установами профілактичних заходів з метою запобігання вчиненню цих протиправних дій, на лінію 102 надходить більш ніж півтори тисячі дзвінків на добу зі скаргами на домашнє насильство[7].

Збільшення кількості виявлених випадків вчинення домашнього насильства підтверджує ефективність проведених працівниками Національної по-

ліції, державними та недержавними установами, психологами і активними громадянами заходів стосовно підвищення рівня довіри, застосування алгоритмів дій осіб, якщо вони опинилися у такій ситуації у ролі свідка чи на місці жертви, роз'яснення проблеми, її характеру і наслідків – у той же час, така статистика свідчить про неефективність застосування заходів попередження можливих правопорушників про наслідки, низький рівень правової свідомості, культури і виховання населення.

Тривалий час вчинення протиправних дій (або бездіяльності) стосовно членів родини не вважали проблемою, а тим паче порушенням прав людини і громадянина, що закріплені в Основному Законі нашої держави – Конституції України [1]. Правопорушення економічного, психологічного, сексуального та фізичного характеру, що вчиняються між особами, які мають родинні зв'язки порушують права людини і громадянина, до того ж, ці дії суперечать правовим нормам розміщеним у Кодексі України про адміністративні правопорушення, Кримінальному Кодексі України, Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та іншим у сфері запобігання та протидії домашньому насильству [2].

Національна поліція України відіграє одну з ключових ролей у протидії домашньому насильству. Поліцейські, які зобов'язанні охороняти права людини і громадянина, підтримувати й забезпечувати публічну безпеку і порядок, зберігати суверенітет держави, нерідко самі стають суб'єктами правопорушень. Для таких випадків передбачена юридична відповідальності: кримінальна, адміністративна, цивільно-правова, матеріальна та дисциплінарна, яка закріплена у Законі України «Про Національну поліцію» [4].

Оскільки вчинення домашнього насильства не належить до правопорушень, пов'язаних з проходженням служби, особи, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, уникають відповідальності у разі вчинення ними таких правопорушень [3].

Проблемою, що заважає кваліфікації відповідної норми правопорушення і застосування певного стягнення до спеціального суб'єкта, що вчинив протиправні дії, є відсутність чіткого розмежування між дисциплінарними і адміністративними правопорушеннями. Натомість, не виключена можливість застосування обох видів стягнення до особи одночасно.

Тобто, за вчинення домашнього насильства, через відсутність інших можливих варіантів застосування стягнення, суб'єкти правопорушення, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, понесуть дисциплінарні стягнення, що є у даній ситуації малоефективним методом виховання особи і заходом запобігання вчинення нових правопорушень. Звідси слідує, що фактична відсутність покарання допускає повторне вчинення домашнього насильства зазначеними категоріями осіб. Ненормований графік роботи, постійне емоційне перенапруження, стресові ситуації не є виправданням вчинків правопорушників або пом'якшуючою обставиною при застосуванні до них відповідного стягнення. Навпаки, спираючись на специфіку діяльності

суб'єктів, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, робимо висновок, що до таких категорій осіб необхідно застосовувати більш жорсткі заходи виховання. Такі особи володіють високим рівнем знань юриспруденції, бо цього вимагає від них специфіка їх професійної діяльності. Військовослужбовці, поліцейські та інші особи, що підпорядковуються дисциплінарним статутам, повинні бути взірцем дотримання правопорядку. Основними завданнями поліцейського є захист конституційного ладу, дотримання і захист прав людини, забезпечення правопорядку, протидія злочинності, але як вони можуть сумлінно виконувати обов'язки, покладені на них державою, якщо самі порушують права інших людей? Зазначені категорії осіб добре розуміють, що їх дії (чи бездіяльність), безперечно, є правопорушенням, також вони знають про можливі наслідки такої поведінки стосовно членів родини.

23 вересня 2020 року Кабінет Міністрів України схвалив для внесення до Верховної Ради законопроект реєстр. № 4149 щодо відповідальності військовослужбовців, поліцейських та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, за вчинення домашнього насильства на загальних підставах [5].

Законопроектом пропонується внести зміни до ч. 1 ст. 15 Кодексу України про адміністративні правопорушення та змінити перелік осіб, які несуть відповідальність за адміністративні правопорушення за дисциплінарними статутами, додавши до нього осіб начальницького складу Національного антикорупційного бюро України та податкової міліції, а також рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань.

Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності розглянув на своєму засіданні 16 грудня 2020 року (протокол № 53) проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо зміни установленого порядку притягнення до адміністративної відповідальності за вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі» (реєстр. № 4149) і рекомендував його в першому читанні відхилити [6].

Проаналізувавши сказане раніше, робимо висновок, що актуальність проблеми домашнього насильства зростає щодня. Причиною зростання випадків вчинення даного правопорушення є неефективність механізму притягнення осіб до відповідальності, в тому числі і військовослужбовців, поліцейських та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів.

Отже, нагальним питанням у розвитку правової системи України є розроблення окремої норми для суб'єктів правопорушення, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів або внесення змін у чинне законодавство, де регламентується притягнення до відповідальності за вчинення домашнього насильства. Така норма повинна передбачати достатній рівень попереджувальних і виховних заходів, а також виключити можливість застосування адміністративного стягнення у вигляді штрафу.

1. Конституція України : Закон України від 1996 р. № 254к/96-ВР (№ 27-ІХ від 03.09.2019). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 18.12.1984 р. № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
3. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018 р. № 2337-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 29. Ст. 233.
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
5. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо зміни встановленого порядку притягнення до адміністративної відповідальності за вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі. Проект Закону України. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70052
6. Висновки Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності від 16.12.2020 р. (протокол № 53). URL : file:///C:/Users/PK/Downloads/doc_541287.pdf
7. З початку року поліцейські притягнули до адміністративної відповідальності 34 тисячі осіб за вчинення домашнього насильства. URL : https://mvs.gov.ua/ua/news/29735_Z_pochatku_roku_policeyski_prityagnuli_do_administrativnoi_vidpovidalnosti_34_tisyachi_osib_za_vchinennya_domashnego_nasilstva.htm (дата звернення 18.01.2021).

Андрій Рибалкін,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри загальноправових дисциплін

Олександра Гордісова,

студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РЕЛІГІЙНІ ЗАХОДИ МАСОВОГО ХАРАКТЕРУ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОРЯДКУ ПРОВЕДЕННЯ

Право на свободу вільного віросповідання є одним з основоположних прав людини та потребує особливої охорони та захисту з боку держави у сучасній демократичній, правовій та соціальній державі. Права людини, в тому числі свобода релігії або переконань, мають фундаментальне значення для процвітання суспільства і в зв'язку з цим повинні повною мірою враховуватися в рамках всіх заходів реагування на конфлікти і насильство – незалежно від того, спрямовані ці заходи на усунення причин конфліктів і насильства, захист їх жертв або зменшення їх наслідків. Свобода релігії або переконань сприяє взаємній повазі, довірі, розумінню і рівності між людьми різних релігій і переконань. В зв'язку з цим вона може допомогти зробити суспільство